

KIS ÉJI ZENE

Bögös van itthon egyedül. Hanyatt fekszik az ágyon, cigarettázik. Mellette, a bőröndön most is ott a hamutál. Gyümölcsízes üvegről származó laposka tányér. Ebbe ütogeti a hamut. Jamesék röhögik érte. Most ő is megmosolyogja a felesleges pedantériát. A két hóhányó gyújtott be, Csaszi volt a soros. Úgy látszik, megint siettek, a tegnapi salakot csak a kályha mögötti sarokba terelték. Néhány gömbölyűbb darab az ablakig gurult. Másokat a szekrény előtt tapostak szét. A szoba közepén keskeny forgácsok, a kövön arasznyi, nyurga csikok. Itt vághatták a fát.

Elynomja a cigarettát. Lendületet vesz, leugrik az ágyról. A rádió elé térdel. Elmondta a híreket, most kezd az időjáráshoz. A szapora reccsenések azonban éppen akkor teperik le a bemondó hangját, amikor a hőmérsékleti értékeket sorolja. Azt még érti, hogy „napközben...”, már azt is: „... fok között”, csak épp a számokat nem. Négy ujjával gyengéden rápaskol a doboz tetejére. Egy pillanatra mintha elhallgatna. Pedig nem. A kitaró zúgás-recsegés szűnt meg néhány másodpercre. Aztán ismét felbúgnak a kis szirénák, pattogni kezdenek az apró géppuskák. Ricsajuk elnyomja a hegedűszót.

Kihúzza a villásdugót, az ágyra viszi a rádiót. Bicskája kisebb élével szedi ki a csavarokat. Kellemesen csalódik. Nem is annyira zsúfolt a doboz belseje. Feri bácsiéknál a tévét akarták reperálni a múltkor. Meccs közben ment el a kép. Az öreg dühös volt. Azt mondta, szedjék szét, próbáljanak valamit. Elvégre mindketten iparosok.

— Az igaz — mosolyog még utólag is Bögös —, csakhogy én ács vagyok, az öreg meg piktor. No, nem is mentünk semmire. Jóformán hozzá sem nyúltunk. Aztán meg, hogy benyögtem: az ilyen régi készülékekben még robbanó képcső van, az öregúrnak nyomban dolga akadt a malacok körül. Úgy nézett rám, mint egy hősrre, mert ezek után volt merszem visszacsavarozni a tévé hátlapját. Hát ebben a kis kalickában alig van valami! Egy hangszóró, kondenzátor, csövek, blokkok, meg persze néhány bigyó, amit látásból sem ismerek. Ami azt illeti, az esélyem sem sok. Ha valamelyik cső vagy tekercs zárlatos, akkor pakolhatom vissza, hiába piszmozok vele. De azért nézzük...

Fél órája fújdogálja a port az alkatrészek közül, kopogtatja a hangszórót. Pillanatra megrebben, amikor a mágnes magához rántja a bicska élet. Kiszedi, majd visszadugdossa a sok lábú csöveket. Bekapcsolja a rádiót. Lassan másznak elő a hangok. Klarinészóló. Tisztán, lágyan tekereg a puha szalag. Aztán ismét átváltozik lőszerezűré. Nem lehet hallgatni!

Érdekes, hogy éppen ez ad önbizalmat. Most már egyszerű a dolga, hiszen csak valami alattomos szakadás okozhatja a bajt. Csak ezt a szakadást kell megtalálnia... De nem is! Már megvan! Csupán egy toldás, és minden rendben! A levált huzal alig vastagabb a hajszálnál. Egy forrasztástól csillogó bütyökre kellene ráerősíteni. De hogyan? Egyelőre hurkot csavar a drót végére, s ráhúzza az ezüstös csonkra. Zúgás nélkül, apró pittyegésekkel szól a rádió.

— Hm... , ezt a vackot kicsit meg kell vakarni. Ez a barna réteg lehet a szigetelés. Persze. Így már aransyárga. De mivel kellene odakenni? Fülesnek nyilván lehet pákája, de biztosan nem hozta el ide. Amiben igaza is van. Már rég nem lenne. Mivel, mivel... hát miért is dühöngött az a szerelő a vonaton? Azt mondta, csak olyan helyre ne hívják javítani, ahol a tulaj, vagy a sógora „konyít” a masinához. Azok mind telecsöpögtetik a készüléket gyertyával. Ez az, gyertya! Az öreglány nál biztosan van...

Már a negyedik csavart erősíti a hátsó borítóra. Most jut eszébe, hogy ki sem próbálta. Most már mindegy! Legfeljebb... Baromi lassan melegszik ez a dög. Bögös feláll, elsétál az ablakig. Mire visszatér, meg kell szólalnia. De a rádió hallgat...

— Jó vicc! Ki merne beköltözni abba a kéglibe, amit egy műszerész zsá-luzott? Hiába erőlködtem... zúg, sistereg a dög, de meg nem nyikkan. Persze mindig így jár az ember, ha túl egyszerűnek látszanak a dolgok... De hi-szen... úgy van! Elmozdult az állomásról, amíg babráltam! No, ez az! Hú, de klassz! Tisztább, mint új korában... majdnem. No, ugye! Egy ötvenest biz-tosan felszipantott volna érte a szerelő. Vagy még többet. Azt hiszik, a má-sik teljesen hülye...

Ismeretterjesztő előadás. Egy nő kérdez, reszelős férfihang válaszol. Nyil-ván előre cikésztett szöveg szerint feleselnek. Ennyire kapásból a jó isten se tudna ilyen hadarva válaszolni. Megkeresi az újságban a mai műsort. Öt perc múlva a Petőfin Kis éji zene. Ki is? Persze..., persze, hogy Mozart. Nem is lehet más. Ballaginak nem létezett más. Azt mondta, Mozartnál kezdődik és végződik egy művészet, amit úgy hívnak: muzsika!

— Anya akarta, hogy járjak. Szegény fatter kiverte a balhét. Azt mondta: a fenét! Még mit nem? A lányoknak annyi se telt, hogy mindegyiknek külön cipője legyen. Ez meg zenére járna, mint a számtartó kisasszonyok! Hintót ne vegyek alád? Még este is morgott, amikor lefeküdt. Másnap meghozta a he-gedűt Berényből. Nem szólt, csak lerakta az asztalra. Aztán se beszélt róla. Csak most gondolkodom, hogy milyen különös ember volt az öreg. Volt...

Már bementék. Kezdik. Ballagi keze felemelkedik. A kis karmesteri pálc-a megpendül az alacsony tanterem villanytányérján. A gyerekzenészek kuncog-nak. A tanár is elmosolyodik. Pár pillanatra elszabadul a gurgulázó hahota. Percekbe telik, míg újra csend lesz. Ballagi kicsit előbbre csoszog. Lendít a pálcával, s ők kezdenek. Érdekes, hogy most a doktor úr fia, a botfülű Csaba is tisztán fogja az effet. A vonója sem csikorog. A cselló nem nyomja el a hegedűt, s Bögösnek is remekül sikerül a futam. Pedig ezt az egymáshoz kö-tözött nyolc hangot talán soha az életben nem tudta tisztességesen kijátszani. Még gyakorlás közben sem. Most minden sikerül. Még a második tétel, a ne-hezebb téma is, pedig azt nem is próbálták össze. Ballagi hazament a falujába igazgatónak. A zenekarnak befellegzett. A legtöbben hamarosan kigyógyultak a muzsikálásból. Tóth Karcsi folytatta egy cigánynál, ma is eljár lakodalmakba a hegedűvel. Halasi átváltott gitárra. Bandája van. A bálakról kiszorították az öreg Cselőteieket. Ő ritkán veszi elő a szárazfát, akkor is leteszi hamarosan. Nagyon átszoktak már az ujjak a szekercére. Hallgatni azért nagyon jó. Inkább csak azokat a darabokat, amelyeket hallott valamikor a Ballagi le-mezjátékán. Hogy bámultak a tagok, mikor a vetélkedőn felismerte a Va-rázsfüvola részletét! Akkoriban próbált más műveket is figyelgetni. Kiszúrt a műsorából egy szimfóniát. Akarta élvezni. A felénél azonban ráhagyta. Idegen volt.

Ez más. Az ujjai hegyén, a fülében, még a nyaka bőrén is érzi, hogyan rezonálnak a mélyebb és magasabb hangok. A Kis éji zene úszik, ringatózik a vaságyak, bádogszekrények, szög-re akasztott pufajkák között. Percek óta be-hunyt szemmel hallgatja. Cigaretája vékonyodó csíokban füstölög a kis bádog-tányéron.

Talán tokostul tépték ki az ajtót, olyan robajjal érkeznek. James tántorog elől. Kigombolt kabátja csapkod utána, mint a törött szárny. Csaszi jobb ke-zében üveg. Bal karja úgy himbál a teste mellett, mint valami aránytalanul hosszú csáp. Visszanyúl vele, bevágja az ajtót.

- Hahó, szent Bögös! Itt egy kis hubi! Meghúzod?
- Hagyd rá! Látod, hogy lelkigyakorlatot tart...
- Ja, azért hallgatja a dúr-moll misét! Bruhaha!
- Bruhaha!
- Ugyan miből rúgtatok be már megint?
- Mi berúgtunk? Szent Ferenc, akkor te vagy részeg!
- Délben azt mondtátok, már kajára sincs...
- De lett. Csasz felvette a Nobel-díját... Jó, mi?
- Nagyon. Legközelebb a szálló tetejét adjátok el...
- Bögös! Szétverem a pofádat, ha rágalmazni mered itten a becsületes dolgozókat! Mit képzelsz? Üzletet csináltunk! Teljesen tiszta ügy...
- El tudom képzelni!
- Nemhogy örülnél, málé! Neked is jár belőle!
- Kösz. Lemondok róla.
- Annál jobb! Akkor ezt az ötvenest is megzenésítjük, James! Rendben?
- Ha már a fiatalúr ilyen nagylelkű...
- Mit adtatok el?
- Na, találd ki!
- Nyöggjétek már, ne variáljatok!
- A dobozt, kispofám...
- Mit?
- A zenélő dobozt! Miska bácsi lemezes ládáját... — csap a kis rádióra
- James. A ragasztás tehát jól bírja. Nem is reccsen a hang a goromba tenyértől.
- Micsoda?
- Hát nem erről volt szó? Azt mondtuk, ha vége a melónak, elpasszoljuk.
- Jövő héten átadás....
- És mennyiért adtatok...?
- Látod! Ha ötven jár neked, akkor nyilván másfél kilóért...
- Marha állatok! És... ki vette meg?
- A séf a dühöngőben...
- Gondolhattam volna. De az is egy címeres ökör. Ha még egy órát szomjaztat benneteket, ti odaadjátok két féldeciért...
- Ne hepciáskodj, apa! Nem egy sztereo ez. Ennyit ér. Recseg-ropog...
- Nem...
- Nem a fene... ja, mert most nem megy a hidrofor. De különben zavarja ezt már a zseblámpa is. Ócska zajláda!
- Hülyék vagytok! Hát nem emlékeztek, hogy hatért vettük?
- De mikor? Fél éve!
- Barmok! Hát... várjatok! Figyeljétek ide! Megkapjátok fejenként a százötvenet. Adjátok át nekem. Na...
- Csasz már nyújtaná a tenyerét, de James félrelöki.
- Tetszene, mi? A betyár hétszentségít a sumák fejednek! Mit képzelsz, nyavalyás, te... te művelt hapsi! Azt hiszed, két gimnázium elég, hogy át-
rázd a prolit? Nem, apuskám! A proli is tud számolni... valamicskét...
- Hülye vagy!
- Azt szeretnéd, ha az lennék! Akkor vihetnéd háromért...
- És még te mondd, hogy tudsz számolni? Hát nekem ötszázba jönne, mert kettővel beszálltam, amikor vettük. Ti pedig többet kapnátok százzal. Háromszor annyit, mint Jack Rubytól...
- Te... ez mond valamit...
- Kuss! Értem én, hogy mit mond. Nagyon is értem! De abból nem eszel. Szombaton már vinnéd a zajládát. Az állomástól hazáig vagy harmincan

megkérdeznék: na, mit hozol, Feri? Ahá, rádiót édesanyádnak? Derék dolog, nagyon derék! Bezzeg ott van a Szekeres Jani fia, az a csavargó! Attól ugyan nem láttak az öregek évek óta egy rongyos fillért se! Mert az elissza még a gatyáját is! Börtönben végzi az, vagy akasztófán!

— Miket beszélsz? Nem vagyok én...

— Tudom, ki vagy! A fene egye ki a két szemed egy lyukon! Hát az úrvárosi zűrömet ugyan honnan tudták meg, ha nem te pofáztál? Újságban nem volt, tudtommal a tévében se mutogattak! Csak te vagy földim, hogy az a...

— Hallgass már! Ha nem lennél ilyen disznó részeg...

— Micsoda?

— Ne gyere közelebb! Állj meg! Értsd meg, én nem akarok balhét, James! De ha én azt a néhány fogást most komolyan is bemutatom, akkor a doki nem győzi helyrepakolni a végtagjaidat!

— Majd megmutatom én, te...

Látni sem lehetett, hogyan rántja elő James a szekercét. A koccanása halott a bádogszekrény oldalán.

— Most aztán elég! — ordítja Csaszi, de nem bír mozdulni. Ökölbe szorított kézzel, rogyant térdekkel áll a kályha mellett.

Bögös az asztal mögé ugrik. Két kézzel megragadja a szélét. Egy nyitott konzervdoboz, darab kenyér, csomag cigaretta lassan csúszni kezd James felé. Mintha ezektől rémülne meg, rövidet hátra lép.

Lélegzetvételnyi időre felsóhajt a muzsika. Egyetlen ütem csupán. Nem lehet felismerni. Mintha emberarc tűnne fel villanásnyira.

Felemeli a szekercét. Forgatja. Ordít:

— Ezen a rádión akkor sem fogja a Szabó családot hallgatni senki rohadt vén anyja...!

Durránva, csörömpölve reccsen szét a doboz. Villámlik egyet, aztán minden elsötétedik. Végig a hosszú folyosón, szobákban, mosdókban lámpák, kapcsolók, kábelek gászolnak...

PINTÉR JÓZSEF: NAPRAFORGÓK KÖZÖTT